

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
Київський університет імені Бориса Грінченка

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО, БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів,
аспірантів та молодих науковців

Київ, 25–26 квітня 2017 року

КИЇВ – 2017

2. Хімч, Я. О. Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек : посіб. для бібліотекарів за програм. підвищ. Кваліфікації [Текст] / Укр. бібл. асоц., НАКККіМ, Центр безперерв. інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінг. центр для бібліотекарів ; Я. О. Хімч. – К. : Самміт-книга, 2012. – 88 с.

ДАВИДЧУК Алла, студентка 5 курсу НАКККіМ
Науковий керівник – директор Наукової бібліотеки НАКККіМ,
 кандидат історичних наук, доцент **Копанєва В. О.**

НАУКОЄМНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БІБЛІОТЕКАХ І СУЧАСНІСТЬ

Ключові слова: бібліотеки; наукоємні технології; наукометрія.

Постановка проблеми. Бібліотечна справа – галузь, що має усталені століттями форму й зміст, що заломлюються у звичних особливостях побутування цього явища в контексті як суспільства в цілому, так і індивідуума – зокрема. На наш погляд для того, щоб зрозуміти й оцінити те місце (лакуну), яку вона (бібліотечна галузь) на сьогодні посідає, необхідно проаналізувати не стільки специфіку побутування останньої, скільки особливості самої інформації у сучасному світі [3, с. 8]. Так, цікавим видається такий аспект окресленої проблеми як побутування феномену наукової комунікації у сучасних бібліотеках в контексті наукоємних технологій, що активно розвиваються в українському суспільстві.

Формулювання мети та завдань. *Метою* статті є розгляд особливостей місця і ролі наукоємних технологій в сучасній бібліотеці. *Предметом* – специфіка їх функціонування в окресленій установі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вчених, які розробляли окреслену проблематику варто назвати: Дж. Бернала, С. Бредфорда, Ю. Гарфілда, В. Глухова, Г. Добрава, Д. Єременко, В. Копанєвої, Л. Костенка, Є. Кухарчук Б. Маліцького, В. Налімова, В. Післякова, Д. Прайса, М. Слободяника, Д. Солов'яненка, Дж. Ципфа, В. Широкого та інших.

Виклад основного матеріалу. Природно, що основною метою науки є одержання нового знання, яке постає не просто у якості культурного продукту, а й (і це первинно!) репрезентується у вигляді онтологічно актуалізованих даних. Останнє, природно приводить нас до думки про те, що інформація є головним каталізатором витворення нових згаданих даних. Відтак, беручи до уваги те, що знання як об'єкт досліджень доволі складно ідентифікувати, то окреслений феномен (комунікацію) доцільно розглядати як динамічну детермінанту, тобто позиціонуючи її в русі (в цьому випадку – інформаційного обігу) й розглядаючи в контексті особливостей побутування останньої в науковій парадигмі. Так, загальновідомо, що до засобів наукової комунікації належать всі форми обміну й поширення наукової інформації:

різні способи видання наукової літератури, поширення інформації, засоби зв'язку, живе спілкування тощо [4, с. 6].

Саме тому інформацію варто розглядати, позиціонуючи її як результат і об'єкт інтелектуальної власності, адже останні можна представити у якості визначальних в плані їх попиту: ті чи інші товари ринку виокремлюються, репрезентуючись, в цьому випадку, як такі, що здійснюють значний вплив на розвиток сучасного суспільства й людської цивілізації в цілому. Наслідком вищезазначеного можна вважати те, що промислово-розвинуті країни, які вибудовують «економіку праць» або «інтелектуальну економіку», базовану на «виробництві» інформації і знань, відтісняють матеріальне виробництво на другий план, змінюючи докорінно всю продовольчу структуру, домінантами якої постають представники сфери науки і освіти [7, с. 280].

При цьому зрозуміло, що окреслена активність продукується суттєвими особливостями сучасного інформаційного середовища наукової комунікації серед яких варто назвати:

- рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій;
- зміну підходів до поняття «публікація»: відкритий доступ; формування віртуального наукового середовища (віртуальне співробітництво, віртуальні наукові колективи тощо);
- створення і розвиток цифрової наукової інфраструктури (електронні бібліотеки, видавництва, журнали, архіви, інституційні репозиторії тощо);
- формування системи ідентифікації авторів і об'єктів (ResearcherID Thomson Reuters, Author Identifier Scopus, ORCID, SPIN код РИНЦ, DOI);
- використання хмарних технологій, мобільних пристроїв і додатків тощо [1].

Закономірно, що інтелектуальний потенціал держави нерозривно пов'язаний з матеріальним виробництвом, репрезентуючись як його органічна складова. Так, швидкого розвитку національного інтелектуального потенціалу й сфери виробництва інтелектуальних продуктів можна досягти лише за умови відповідної підтримки матеріальної складової виробництва, тобто інтелектуальні ресурси повинні бути затребувані в матеріальному секторі, адже саме в цьому й полягає у їх розвитку та примноження [7, с. 281]. Зрозуміло, що актуалізація окреслених ресурсів можлива лише за умови їхньої доступності, остання, своєю чергою, безпосередньо пов'язана із їх систематизацією. Тут у пригоді стає наукометрія зі своїм стандартизованим підходом до аналізу діяльності науковця через серію віх його активності як спеціаліста.

Висновки. Таким чином, наукометричні показники наукової діяльності постають як новітня бібліотечна інновація, набуваючи специфічних рис, які відрізняють їх від інновацій в інших сферах, однак при цьому залишаються спільними методологічне й концептуальне підґрунтя. Відтак, наукоємні технології у сучасній бібліотеці позиціонуються як процес і результат, тобто результат процесу, який мимовільно з часом має перетворитись у повсякденність наукових бібліотек, а згодом – традицію, опісля – архаїку [2].

Вищезазначене продукує висновування специфіки побутування наукоємних технологій: так, їх впровадження пов'язане із нагальною потребою аналізу українського наукоємного середовища на предмет його актуальності, динаміку та конкурентоздатність відносно міжнародної наукової парадигми. При цьому місією сучасних бібліотек постає завдання зі сприяння цьому процесу, адаптування своїх ресурсів (кадрових та матеріально-технічних) для виконання його завдань.

Перспективою наукових розробок окресленої сфери загалом й бібліотечної практики із запровадженням та актуалізацією наукоємних технологій є якісне покращення української науки, що призведе до геометричної прогресії її розвитку з екстраполяцією у міжнародних науковий дискурс.

Список використаних джерел:

1. Галявиева М. С. Научные библиотеки в информационном сопровождении и поддержке научных исследований: основные тенденции [Электронный ресурс] / М. С. Галявиева // СО РАН: информационная система «Конференции». – Электрон. данные. – Режим доступа: <http://conf.nsc.ru/files/conferences/LIS-2016/fulltext/335517/341345/%D0%93%D0%B0%D0%BB%D1%8F%D0%B2%D0%B8%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf>. – Название с экрана.
2. Гусева Е. Н. Организация инновационного процесса в библиотеке: примерная схема [Электронный ресурс] / Е. Н. Гусева // Государственная публичная научно-техническая библиотека России. – Электрон. данные. – Режим доступа: http://www.gpntb.ru/ntb/ntb/2014/3/ntb_3_7_2014.pdf. – Название с экрана.
3. Довгань А. В. Роль и место общения в работе вузовской библиотеки образовательного учреждения культурной сферы: постановка проблемы / А. В. Довгань, А. В. Скабодина // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2016. – № 2. – С. 8–14. – Библиогр.: 17 назв.
4. Копанєва В. О. Бібліотека як центр збереження інформаційних ресурсів Інтернету: монографія / В. О. Копанєва. – Київ, 2009. – 200 с.
5. Копанєва Є. О. Наукометричні технології в електронній бібліотеці: автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.03 / Є. О. Копанєва; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – 16 с.
6. Костенко Л. И. Научоёмкие технологии в библиотеке / Л. И. Костенко, А. И. Жабин, Е. А. Копанева и др. // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. – 2013. – Вып. 11. – С. 70–81. – Библиогр.: 24 назв.
7. Пелих С. Мировой рынок наукоёмных технологий [Электронный ресурс] / С. Пелих, Е. Бородинская // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2011. – Вып. 1. – С. 280–285. – Библиогр.: 2 назв.